

שפי, עמק, עדי, תור, קרוז, שחר, צלש, זאב, תגר, עורג, מרחב, זמיר, מעורב, שאול, ניצוח, לביא.

התוצאות: 14 הריונות; 2 נסתיימו בספיגת עובר ו־12 — בהמלטה. עד להריון השמיני, היה לה שיעור ממוצע של 50% בהתעברות. מכאן ואילך התגלו קצת קשיים; אחרי ההמלטה העשירית עצרה שיליה (פעם יחידה ב־12 המלטות); הרחם היה לא נקי והיא נזקקה לשטיפות רחם. כן הופיע אצלها גוף צהוב „ענק“, אשר שיבש את הפעילות המינית; ולבסוף — הודות לסבלנות והתמדה ושיתוף פעולה בין המזריע והרופא התעברה מהזרעה ה־7 וזה היה גם הריונה הראשון מזירמה קפריאה. לאחר ההמלטה ה־11 זכתה ל־91 ימי מנוחה, ולאחר מכן התעברה מהזרעה ראשונה. בסך־הכל שיעור ההתעברות שלה 36%.

רצוי להזכיר שהיו לה בממוצע 73 ימי מנוחה אחרי כל המלטה (עד להזרעה ראשונה); בכל 5 הפעמים, כשתקופת המנוחה היתה למעלה מ־80 יום, התעברה מהזרעה ראשונה.

ב־1 באוגוסט 1969 המליטה „דמיונית“ בפעם ה־12; הלידה היתה תקינה וב־2 החודשים הראשונים הניבה 2,000 ק"ג חלב. כולנו מאחלים לה בריאות ואריכות־ימים. מרחביה, ספטמבר 1969. עזרא צמרי

לעמוד זמן ממושך על רגליה והיא מחלקת זמנה בין עמידה ליד האיבוס ורביצה והעלאת־גירה. אבל משהחליטה לקום ולאכול, או לאחר שאנו קוראים לה בשמה: „דמיונית קומי!“ — היא קמה. מתמתחת ומגרשת פרה זו או אחרת מהאיבוס וניגשת לאכול במקומה.

ראוי לציין ש„דמיונית“ זוכה ליחס של כבוד מצד הפרות, וכמובן גם מצד הרפתנים. היא איננה נודדת בין הקבוצות השונות; זה כמה שנים שהיא חברה קבועה בקבוצת התנובה הגבוהה, או בקבוצת היבשות. בתקופות בהן התעברה מהר היו לנו קצת קשיים לייבש אותה. ואחרון־אחרון שהוא אולי ראשון: אילו נת־בקשה „דמיונית“ להציג בפניכם כרטיס־ביקור שלה, וודאי שהיתה מעדיפה להציג את כרטיס תנובותיה.

אבל — מאחר שאנו יודעים שפרותינו מני־בות חלב לאחר שהמליטו, ממליטות לאחר שהרו — והרו ללדת רק לאחר שהופרו, נחטא לשלמות התמונה אם לא נספר מעט, ברשותה של „דמיונית“, על כרטיס־ההזרעה שלה, שהוא עולם ומלואו.

„דמיונית“ הזרעה עד עתה 34 הזרעות ע"י 8 מזריעים בזירמתם של 28 פרים ששמותיהם הם: ירדני, ירח, סנה, קרנישן, קישון, מקסים, מר, פלד, הראל, מותק, אריסטוקרט, נצר,

ההתקדמות בייצור החלב של מבכירות

בתנובת החלב הממוצעת של הבקר הישראלי־פריזי חלה התקדמות מתמדת¹. ניסינו לאמוד את ההשפעות של 2 מרכיבים עיקריים של השינוי: תנאים ופרים.

בסיס לסקר זה שימשו התנובות של המבכירות בעונת ההמלטה העיקרית (אוקטובר־ינואר) של בנות 18 פרים, שהיו להם בנות באותה עונה בשנים סמוכות בין השנים 1964/65 עד 1967/68. חישבנו לגבי כל קבוצת בנות את ההפרש בתנובה הממוצעת שלהן בעונה הנ"ל לבין אחיותיהן בשנים הסמוכות וסיכמנו הפרשים אלה באופן משוקלל. הסיכום המשוקלל של כל הפרים נחשב לשינוי הכללי משנה לשנה.

במקביל סיכמנו את השינויים משנה לשנה במבחני הצאצאים של כל קבוצת בנות לעומת בנות־זמןן. שינוי במבחן צאצאים נגרם ע"י שינוי ביחס הפוך בהרכב הגנטי של

¹ בן־צבי א., בר־ענן ר. — סיכום ספר העדר, יולי 1969, בהוצאת התאחדות מגדלי בקר.

בנות-הזמן (העדרים), דהיינו: אם המבחנים של אותם הפרים נעשים גרוע יותר משנה לשנה, סימן הוא שבאותה המידה עולה רמתן של בנות-הזמן. ההפרש בין השינוי הכללי לבין השינוי הגאנאטי חושב לשינוי בתנאי הסביבה.

ההתקדמות בייצור מבכירות, בנות 18 פרים, מעונת אוקטובר-ינואר בשנים 1964/65—1967/68

סוג השינוי	שנות השינוי	חס' מקדמי שיקלול	ה שינוי		
			ק"ג חלב	ק"ג שומן	ק"ג חמ"ש
כללי	65/66—64/65	745	+ 85	+ 3.2	+ 89
"	66/67—65/66	553	+ 42	+ 3.3	+ 71
"	67/68—66/67	786	+ 92	+ 0.7	+ 52
"	3 שנים	2084	+ 219	+ 7.2	+ 212
גאנאטי	65/66—64/65	כנ"ל	+ 43	+ 0.6	+ 29
"	66/67—65/66	"	— 4	+ 0.8	+ 11
"	67/68—66/67	"	+ 40	+ 1.2	+ 37
"	3 שנים		+ 79	+ 2.6	+ 77
תנאים	65/66—64/65	"	+ 42	+ 2.6	+ 69
"	66/67—65/66	"	+ 46	+ 2.5	+ 60
"	67/68—66/67	"	+ 52	— 0.5	+ 15
"	3 שנים		+ 140	+ 4.6	+ 135

נמצאה התקדמות מתמדת ברמת הייצור, בממוצע של 73 ק"ג בשנה; 36% מהתקדמות זו ניתן לזקוף להשבחה בעקבות שינוי בהרכב הפרים. השינוי השנתי הממוצע של 2.4 ק"ג שומן מהווה 3.29% מהשינוי בתנובה, מכאן שניתן לראות את % השומן בשנים אלה כיציב. השינוי הגאנאטי השנתי בהרכב המבכירות היה 26.3 חלב, 0.87 ק"ג שומן, 25.7 ק"ג חמ"ש. בממוצע ל-7 השנים הקודמות² היתה ההתקדמות 35 ק"ג חלב, 0.5 ק"ג שומן, 23.4 ק"ג חמ"ש. השינוי בהרכב הגאנאטי של הפרים נחשב להיות כפול מהשינוי בהרכב הגאנאטי של הבנות. בסיכום שני הנתונים נמצא, כי ההתקדמות השנתית בממוצע ל-10 שנים בהרכב הגאנאטי של המבכירות היתה 32.4 ק"ג חלב, 0.6 ק"ג שומן, 24.9 ק"ג חמ"ש. בתוכנית השבחה דומה של אגודת ההזרעה, שליד מכללת קורנל בניו-יורק, ארה"ב, הושג שינוי שנתי של 24 ק"ג חלב³. התקדמות זו טרם הושפעה ע"י מעבר הסיכומים לאי. בי. מ., שאיפשרו סלקציה יותר מדויקת וחריפה וקיצור זמן בהמתנה של הפרים. רק המבכירות שהמליטו בעונת אוקטובר-ינואר של שנת 1968/69 הן כבר בנות של פרים, שבוררו ע"ס הנתונים מאי. בי. מ. סיכום עשר השנים כאן מהווה איפוא סיכומו של פרק בהשבחת הבקר, בו ההתקדמות הושגה באמצעות הזרעה ובמבחני פרים בשיטה ידנית.

ראובן בן-ענן

² בר-ענן ר. — מבחני צאצאים של הפרים, יוני 1967, בהוצאת משרד החקלאות.
(3) Carter, H. W. Effect of genetic trend. ADSA meeting 1969, topic E5.
I. D. Sc. 52/6, p. 945